

ЗАКОН за социално подпомагане

Обн., ДВ, бр. 56 от 19.05.1998 г., изм., бр. 45 от 30.04.2002 г., изм. и доп., бр. 120 от 29.12.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., бр. 18 от 28.02.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 52 от 29.06.2007 г., изм., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г., бр. 58 от 27.06.2008 г., в сила от 1.07.2008 г., изм. и доп., бр. 14 от 20.02.2009 г., доп., бр. 41 от 2.06.2009 г., в сила от 1.07.2009 г., изм., бр. 74 от 15.09.2009 г., в сила от 15.09.2009 г., изм. и доп., бр. 15 от 23.02.2010 г., доп., бр. 9 от 28.01.2011 г., изм. и доп., бр. 51 от 5.07.2011 г., бр. 32 от 24.04.2012 г., в сила от 24.04.2012 г., изм., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., изм. и доп., бр. 8 от 29.01.2016 г., изм., бр. 85 от 24.10.2017 г., бр. 7 от 19.01.2018 г., бр. 17 от 23.02.2018 г., доп., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., изм. и доп., бр. 91 от 2.11.2018 г., в сила от 2.05.2019 г., доп., бр. 105 от 18.12.2018 г., в сила от 1.01.2019 г.

Глава първа

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 1. (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) Този закон урежда обществените отношения, свързани с гарантирането на правото на гражданите в Република България на социално подпомагане чрез социални помощи и социални услуги.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Законът има за цел:

1. подпомагане на гражданите, които без помощта на друго не могат да задоволяват своите основни жизнени потребности;
2. укрепване и развитие на обществената солидарност в трудни житейски ситуации;
3. (изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) подкрепа за социално включване на лицата, които получават социални помощи, и на лицата, които ползват социални услуги;
4. подпомагане на трудовата заетост на безработните лица, които отговарят на изискванията за получаването на месечни социални помощи;
5. насърчаване на предприемачеството в социалната сфера чрез предоставяне на социални услуги от физически и юридически лица.

(3) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) Социалното подпомагане се предоставя по начин, който запазва човешкото достойнство на гражданите, и се основава на социална работа, като се прилага индивидуален подход и комплексна оценка на потребностите на лицата и семействата.

(4) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., отм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.).

(5) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 120 от 2002 г., отм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.).

г.).

Чл. 2. (1) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм. и доп., бр. 52 от 2007 г., доп., бр. 9 от 2011 г.) Българските граждани, чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България, чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, и чужденците, ползващи се от временна закрила, са длъжни да полагат грижи за задоволяване на своите жизнени потребности.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) Социалното подпомагане се осъществява чрез:

1. предоставяне на помощи в пари и/или в натура за задоволяване на основни жизнени потребности на гражданите, когато това е невъзможно чрез труда им и притежаваното от тях имущество;

2. предоставяне на социални услуги.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) Право на социални помощи имат българските граждани, семейства и съжителстващи лица, които поради здравни, възрастови, социални и други независещи от тях причини не могат сами чрез труда си или доходите, реализирани от притежавано имущество, или с помощта на задължените по чл. 140 от Семейния кодекс да ги издържат лица да осигуряват задоволяване на основните си жизнени потребности.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм. и доп., бр. 52 от 2007 г., доп., бр. 9 от 2011 г., изм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) Получаването на месечни социални помощи се обвързва с полагането на общественополезен труд, освен в случаите на майчинство или когато възрастта и/или здравословното състояние на лицето не позволяват това.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) Право на социални услуги имат българските граждани, семейства и съжителстващи лица, за които след оценка на потребностите се констатира, че се нуждаят от подкрепа с цел социално включване и гарантиране на независим живот.

(6) (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., нова, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) От правата по ал. 3 и 5 се ползват и чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България, чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, и чужденците, ползващи се от временна закрила, и лицата, за които това е предвидено в международен договор, по който Република България е страна.

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) При предоставяне на социални помощи и социални услуги не се допуска пряка или непряка дискриминация на лицата, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Глава втора

ОРГАНИ ПО СОЦИАЛНОТО ПОДПОМАГАНЕ

(Загл. изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.)

Чл. 4. (1) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Министерският съвет определя държавната политика в областта на социалното подпомагане.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Министърът на труда и социалната политика разработва, координира и провежда държавната политика в областта на социалното подпомагане.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., доп., бр. 15 от 2010 г.) Държавната политика в областта на социалното подпомагане се осъществява в сътрудничество с държавните органи, областните администрации, органите на местното самоуправление и юридическите лица с нестопанска цел, осъществяващи дейност в обществена полза, които създават условия и съдействат за реализирането на програми и проекти в тази област.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 74 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г., отм., бр. 15 от 2010 г.).

(5) (Отм. - ДВ, бр. 15 от 2010 г.).

Чл. 5. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) (1) За изпълнение на държавната политика в областта на социалното подпомагане се създава Агенция за социално подпомагане към министъра на труда и социалната политика.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) Агенцията за социално подпомагане е изпълнителна агенция към министъра на труда и социалната политика, и е юридическо лице със седалище София.

(3) Агенцията за социално подпомагане се представлява и ръководи от изпълнителен директор.

(4) Към изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане се създава инспекторат.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2006 г.) Териториалните поделения на Агенцията за социално подпомагане са регионални дирекции за социално подпомагане в областните административни центрове и дирекции "Социално подпомагане".

(6) В дирекциите "Социално подпомагане" се създават отдели "Закрила на детето".

(7) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2006 г.) Дейността, структурата и числеността на персонала на Агенцията за социално подпомагане, броят и териториалният обхват на нейните поделения се определят с устройствен правилник, приет от Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) (1) (Предишен текст на чл. 6 - ДВ, бр. 15 от 2010 г., изм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) Агенцията за социално подпомагане:

1. изпълнява държавната политика за социално подпомагане;

2. (изм. - ДВ, бр. 8 от 2016 г.) осъществява дейност по предоставяне на социални

помощи;

3. разработва единна система за оценка и контрол на дейностите на дирекциите "Социално подпомагане" и осъществява специализиран контрол върху тях чрез инспектората на Агенцията за социално подпомагане;

4. (доп. – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) координира и контролира дейностите по планиране и развитие на социалните услуги и оказва методическа подкрепа при предоставянето им;

5. (изм. – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) събира, обработва, систематизира, съхранява и използва информация в сферата на функционалната си компетентност по закон в интегрирана информационна система;

6. (доп. – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) разрешава откриване, закриване, промяна на вида, местоположението и капацитета на социални услуги, когато са делегирани от държавата дейности;

7. регистрира лицата по чл. 18, ал. 1, извършващи социални услуги, при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона;

8. изготвя обобщени годишни отчети и анализи за дейността в областта на социалните помощи и социалните услуги, които представя на министъра на труда и социалната политика;

9. участва при изготвянето на проекти на нормативни актове в областта на социалните помощи и социалните услуги;

10. поддържа регистри на децата, които могат да бъдат осиновени при условията на пълно осиновяване, на осиновяващи при условията на пълно осиновяване и на утвърдените приемни семейства чрез регионалните дирекции за социално подпомагане;

11. (нова – ДВ, бр. 105 от 2018 г. , в сила от 1.01.2019 г.) усъвършенства критериите и индикаторите за извършване на индивидуална оценка на потребностите на хората с увреждания;

12. (нова – ДВ, бр. 105 от 2018 г. , в сила от 1.01.2019 г.) организира дейността по извършване на индивидуална оценка на потребностите на хората с увреждания;

13. (нова – ДВ, бр. 105 от 2018 г. , в сила от 1.01.2019 г.) предоставя анализ и обобщени данни от всички оценки и резултатите от тях на министъра на труда и социалната политика за определен период, в определен регион или за страната;

14. (нова – ДВ, бр. 105 от 2018 г. , в сила от 1.01.2019 г.) публикува на официалната си интернет страница информация за насоките и достъпа за реализиране на правата за хората с увреждания;

15. (нова – ДВ, бр. 105 от 2018 г. , в сила от 1.01.2019 г.) участва и задължително дава становища при изготвянето на проекти на нормативни актове, свързани с правата на хората с увреждания;

16. (предишна т. 11 - ДВ, бр. 105 от 2018 г. , в сила от 1.01.2019 г.) извършва и други дейности, определени със закон или с акт на Министерския съвет.

(2) (Нова - ДВ, бр. 15 от 2010 г., изм., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., доп., бр. 8 от 2016 г.) За изпълнение на функциите по ал. 1, т. 2 и 10 дирекциите "Социално подпомагане" и регионалните дирекции за социално

подпомагане имат право на безплатен достъп до Национална база данни "Население", който се осигурява чрез споразумение между Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Агенцията за социално подпомагане, и задължително изискват по служебен път необходимата им информация от автоматизираните информационни системи на ЕСГРАОН, териториалните структури на Националната агенция за приходите, Агенцията по вписванията, Агенцията по заетостта, Националния осигурителен институт и от други държавни и общински органи, както и от физически и юридически лица, като те са длъжни да я предоставят безплатно в 14-дневен срок от датата на поискването ѝ.

(3) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) Министърът на труда и социалната политика утвърждава наредба за кариерно развитие на социалните работници в Агенцията за социално подпомагане.

(4) (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) Министърът на труда и социалната политика издава наредба за съдържанието и функционирането на интегрираната информационна система по ал. 1, т. 5.

Чл. 6а. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) (1) При изпълнение на служебните си задължения служителите на Агенцията за социално подпомагане и нейните териториални поделения имат право на парични средства за представително облекло за всяка календарна година.

(2) Паричните средства по ал. 1 за държавните служители на Агенцията за социално подпомагане и нейните териториални поделения се предоставят при условия, ред и в размер, определени в Наредбата за служебното положение на държавните служители (обн., ДВ, бр. 23 от 2000 г.; попр., бр. 47 от 2000 г.; изм., бр. 53, 62 и 89 от 2000 г.; попр., бр. 90 от 2000 г.; изм., бр. 28 и 35 от 2001 г., Решение № 3901 от 2001 г. на Върховния административен съд - бр. 54 от 2001 г.; изм., бр. 108 от 2001 г., бр. 15, 67 и 115 от 2002 г., бр. 17, 59 и 109 от 2003 г., бр. 18 от 2004 г., бр. 50 и 83 от 2005 г., бр. 2, 46 и 68 от 2006 г., бр. 46, 64, 92 и 101 от 2008 г., бр. 21, 95 и 106 от 2011 г. и бр. 21 от 2012 г.).

(3) Паричните средства по ал. 1 за служителите на Агенцията за социално подпомагане и нейните териториални поделения, които са назначени по трудов договор по Кодекса на труда, се предоставят при условия, ред и в размер, определени в наредба на министъра на труда и социалната политика, съгласувано с министъра на финансите.

Чл. 7. (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.).

Чл. 8. (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.).

Чл. 9. (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.).

Чл. 10. (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.).

Глава трета

СОЦИАЛНИ ПОМОЩИ

Чл. 11. (1) (Предишен текст на чл. 11, изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Социалните помощи са средства в пари и/или в натура, които допълват или заместват собствените доходи до основните жизнени потребности или задоволяват инцидентно възникнали

потребности на подпомаганите лица и семейства.

(2) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 15 от 2010 г.) Социални помощи се получават от лица, след като са изчерпани всички възможности за самоиздръжка и за издръжка от лицата по чл. 140 от Семейния кодекс.

Чл. 12. (1) Социалните помощи са:

1. месечни;
2. целеви;
3. еднократни.

(2) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Социални помощи се отпускат след преценка на:

1. доходите на лицето или семейството;
2. имущественото състояние;
3. семейното положение;
4. здравословното състояние;
5. (доп. - ДВ, бр. 15 от 2010 г.) трудовата и учебната заетост;
6. възрастта;
7. други констатирани обстоятелства.

(3) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Министерският съвет определя месечен размер на гарантирания минимален доход, който служи като база за определяне на социалните помощи по ал. 1.

(4) (Предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 15 от 2010 г.) Условието и редът за отпускането, изплащането, изменянето, спирането, възобновяването и прекратяването на социалните помощи се уреждат с правилника за прилагане на този закон с изключение на целевите помощи за отопление, които се уреждат с наредба на министъра на труда и социалната политика.

Чл. 12а. (Нов - ДВ, бр. 120 от 2002 г., отм., бр. 15 от 2010 г.).

Чл. 12б. (Нов - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) (1) Безработните лица, които отговарят на условията за подпомагане с месечни помощи, се включват в програми за заетост, утвърдени от министъра на труда и социалната политика.

(2) Лицата по ал. 1, отказали участие в програми за заетост, се лишават от месечни помощи за срок от една година.

(3) Реализирането на програмите по ал. 1 се осъществява съвместно от общинските администрации, държавните, общинските и частните предприятия и други юридически лица, териториалните подразделения на Агенцията по заетостта и на Агенцията за социално подпомагане.

(4) Включването в програми за заетост по ал. 1 не е задължително за:

1. полагащите грижи за деца до 3-годишна възраст:
 - а) майки (осиновителки, осиновители);
 - б) родители, които отглеждат сами децата си;
 - в) настойници;
2. бременни жени след третия месец на бременността им;
3. лицата с трайни увреждания или с установена временна неработоспособност;

4. лицата, полагащи грижи за болен член на семейството или за роднини по възходяща и низходяща линия до втора степен;

5. лицата, полагащи грижи за член на семейството или роднини по възходяща и низходяща линия до втора степен, които имат увреждане и се нуждаят постоянно от чужда помощ;

6. лицата с психични заболявания, установени от компетентните органи.

Чл. 12в. (Нов - ДВ, бр. 18 от 2006 г., в сила от 1.07.2006 г., изм., бр. 58 от 2008 г., в сила от 1.07.2008 г., отм., бр. 15 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г.).

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) Социални помощи се отпускат въз основа на заявление-декларация, подадено от нуждаещия се или от упълномощено от него лице.

(2) Помощите по ал. 1 се отпускат със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" или от упълномощено от него длъжностно лице след преценка на всички данни и обстоятелства, констатирани със социална анкета.

(3) Отказът за отпускане на социални помощи задължително се мотивира.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2010 г., бр. 8 от 2016 г.) Заповедта за отпускане или за отказ на социални помощи се съобщава писмено на лицето, подало заявление, в 14-дневен срок от нейното издаване.

(5) Заповедта по ал. 2 се обжалва пред директора на регионалната дирекция "Социално подпомагане" по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(6) (Нова – ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) Когато директорът на регионалната дирекция "Социално подпомагане" не се е произнесъл по жалбата или я е отхвърлил, заповедта по ал. 2 може да се обжалва пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението на административния съд е окончателно.

(7) (Нова – ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) Когато директорът на регионалната дирекция "Социално подпомагане" е решил въпроса по същество, решението му може да се обжалва пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението на административния съд е окончателно.

Чл. 14. (1) Социалните помощи се освобождават от данъци и такси.

(2) Правото на социална помощ е лично. Отказът от това право, както и прехвърлянето му са недействителни.

(3) От парични социални помощи не могат да се правят удържки, освен за:

1. надвзети средства за социално подпомагане в резултат на счетоводно-техническа грешка;

2. запори за вземания за издръжка на деца.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 18 от 2006 г.).

(5) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 18 от 2006 г., бр. 15 от 2010 г.) Лицата, недобросъвестно получили социални помощи, се лишават от тези помощи до

възстановяване на дължимите суми, но за срок не по-дълъг от две години.

(6) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 15 от 2010 г.) Лицата, неизползвали по предназначение целевата помощ за отопление, се лишават от правото да получават такава и през следващия отоплителен сезон.

(7) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Вземанията на лицата по този закон се погасяват в тримесечен срок, смятано от края на месеца, за който се отнасят.

Чл. 14а. (Нов - ДВ, бр. 18 от 2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) При сигнал за недобросъвестно получени средства от социални помощи или по преценка на директора на съответната дирекция "Социално подпомагане" се извършва проверка от длъжностно лице на дирекцията.

(2) За резултатите от проверката длъжностното лице по ал. 1 съставя констативен протокол, който предоставя в тридневен срок на директора на дирекцията "Социално подпомагане".

(3) В случай на констатирана недобросъвестност директорът на дирекция "Социално подпомагане" издава мотивирана заповед за възстановяване на получената социална помощ заедно със законната лихва.

Чл. 14б. (Нов - ДВ, бр. 18 от 2006 г.) (1) Заповедта по чл. 14а, ал. 3 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс в 7-дневен срок от деня на получаването. Обжалването спира изпълнението, като не се допуска предварително изпълнение.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2007 г.) Принудителното изпълнение на заповедта по чл. 14а, ал. 3 се допуска по искане на Дирекция "Социално подпомагане" по реда на чл. 418 от Гражданския процесуален кодекс.

Чл. 14в. (Нов - ДВ, бр. 18 от 2006 г.) В производствата по чл. 14б страните се освобождават от държавни такси.

Чл. 15. (1) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., предишен текст на чл. 15, бр. 15 от 2010 г.) Лицата, подпомагани по реда на този закон, са длъжни да уведомяват писмено съответната дирекция "Социално подпомагане" за всички промени на обстоятелствата, посочени в чл. 12, ал. 2, т. 1 - 7, в срок не по-късно от един месец от настъпването им.

(2) (Нова - ДВ, бр. 15 от 2010 г.) При неизпълнение на задълженията по ал. 1 лицата се лишават от социални помощи за срок една година.

Глава четвърта

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 15 от 2010 г., бр. 8 от 2016 г.) (1) Социалните услуги са дейности в подкрепа на лицата за социално включване и самостоятелен начин на живот, които се основават на социална работа и се предоставят в общността и в специализирани институции.

(2) Социални услуги в специализирани институции се предоставят само след изчерпване на възможностите за предоставяне на социални услуги в общността.

(3) Настаняването на деца, лица с трайни увреждания и лица, поставени под запрещение, в специализирани институции не може да бъде за срок, по-дълъг от три години.

(4) Срокът по ал. 3 може да бъде удължаван при спазване на условията на чл. 16а и 16б само в случай че:

1. за децата няма възможност да бъдат реинтегрирани в семейството, осиновени, настанени в семейство на роднини или близки или в приемно семейство или в социална услуга в общността от резидентен тип по реда на Закона за закрила на детето;

2. за лицата с трайни увреждания и лицата, поставени под запрещение, няма възможност за полагане на грижа в домашна среда и настаняване в социална услуга в общността от резидентен тип.

(5) Социални услуги се предоставят след индивидуална оценка на потребностите от подкрепа и въз основа на индивидуален план за подкрепа, разработени от мултидисциплинарен екип, чийто състав и методи на работа се определят с правилника за прилагане на закона.

(6) Критериите за извършване на индивидуална оценка на потребностите на лицата от подкрепа, основното съдържание на индивидуалния план за подкрепа, сроковете за актуализация и преразглеждане на оценката и плана се определят с правилника за прилагане на закона.

(7) Видовете социални услуги в общността и специализирани институции се определят с правилника за прилагане на закона.

(8) В зависимост от начина на финансиране социалните услуги са:

1. делегирани от държавата дейности, когато се финансират от държавния бюджет;

2. местни дейности, когато се финансират от общинските бюджети;

3. дейности, финансирани от други източници.

Чл. 16а. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) (1) Социалните услуги се предоставят съобразно желанието и личния избор на лицата и в съответствие с чл. 16, ал. 2, 3, 4 и 5.

(2) При условията на ал. 1 социалните услуги за деца се предоставят съобразно най-добрия интерес на детето и съобразно желанието на детето и на родителите, настойника или попечителя, или на лицата, които полагат грижи за детето в съответствие със Закона за закрила на детето.

(3) При условията на ал. 1 социалните услуги за пълнолетни лица, поставени под запрещение, се предоставят съобразно желанието на лицето и становището на неговия настойник или попечител, като в случай на противоречие водещо е желанието на лицето, нуждаещо се от социална услуга.

(4) Ползването на социални услуги от пълнолетни лица, поставени под запрещение, се прекратява по реда на ал. 3.

(5) При условията на ал. 1 социалните услуги в общността от резидентен тип и в специализирани институции за пълнолетни лица, поставени под пълно запрещение, се предоставят по реда на чл. 16б, 16в и 16г.

Чл. 16б. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) (1) Настаняването в специализирани институции

и в социални услуги в общността от резидентен тип на пълнолетни лица, поставени под пълно запрещение, се извършва от районния съд по настоящия адрес на лицето. Дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на лицето може да извърши само временно настаняване по административен ред, в случай че до произнасяне на съда няма друга възможност за полагане на грижи за лицето.

(2) Искането за настаняване по ал. 1 пред районния съд по настоящия адрес на лицето се прави от дирекция "Социално подпомагане" въз основа на писмено декларирано желание от лицето и становище на настойника.

(3) Към искането по ал. 2 се прилагат:

1. доклад, който съдържа и становище относно възможностите за полагане на грижи за лицето в домашна среда;

2. оценката и плана по чл. 16, ал. 5;

3. справка относно съществуващите подходящи социални услуги в общността и специализирани институции в рамките на областта и свободните места.

(4) Временно настаняване в специализирани институции и в социални услуги в общността от резидентен тип на пълнолетни лица, поставени под пълно запрещение, се извършва със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на лицето въз основа на писмено декларирано желание от лицето и становище на настойника.

(5) В едномесечен срок от издаването на заповедта по ал. 4 дирекция "Социално подпомагане" прави искане до районния съд по настоящия адрес на лицето.

(6) Актовете на директора на дирекция "Социално подпомагане" се издават и обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 16в. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) (1) Исканията за настаняване на лице, поставено под пълно запрещение, в специализирана институция и социална услуга в общността от резидентен тип са подсъдни на районния съд по настоящия адрес на лицето.

(2) В производството по ал. 1 съдът може да събира доказателства по своя инициатива и задължително изследва волята на лицето, чието настаняване е поискано, включително чрез участие на вещи лица.

(3) Съдът разглежда незабавно искането в открито заседание с участието на дирекция "Социално подпомагане", лицето и неговия настойник.

(4) В случай че лицето, чието настаняване е поискано, не може да участва лично в заседанието по ал. 3, то се провежда извън сградата на съда.

(5) Съдът се произнася в едномесечен срок с решение, което се обявява на страните и се изпълнява незабавно.

(6) При искане за настаняване в специализирана институция съдът може да го уважи само в случай че в рамките на производството не се установи възможност за полагане на грижи за лицето в домашна среда или за настаняването му в социална услуга в общността от резидентен тип.

(7) В решението по ал. 5 се посочва срокът на настаняването, който при настаняване в специализирана институция не може да бъде по-дълъг от срока по чл. 16, ал. 3.

(8) Решението подлежи на обжалване пред окръжния съд в 7-дневен срок. В случай на подадена жалба или протест съдът насрочва делото в срок, не по-дълъг от 7 дни. Окръжният съд се произнася с решение, което е окончателно.

Чл. 16г. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) (1) Настаняването на лице, поставено под пълно запрещение, в специализирана институция и социална услуга в общността от резидентен тип се прекратява по реда на чл. 16б и 16в от районния съд по искане на дирекция "Социално подпомагане" въз основа на писмено декларирано желание от лицето и становище на настойника.

(2) До произнасянето на съда прекратяване на настаняването се извършва временно със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" въз основа на писмено декларирано желание от лицето и становище на настойника.

(3) Алинеи 1 и 2 не се прилагат при изтичане на определения срок по чл. 16в, ал. 7 и при смърт на лицето.

(4) Настаняване от специализирана институция в социална услуга в общността от резидентен тип преди изтичане на определения

срок по чл. 16в, ал. 7 се извършва по реда на чл. 16б и 16в.

(5) Удължаване на срока на настаняването в специализирана институция се извършва по реда на чл. 16б и 16в, ако са налице основанията по чл. 16, ал. 4.

(6) Удължаване на срока на настаняването в социална услуга в общността от резидентен тип се извършва по реда на чл. 16б и 16в.

(7) Решението на районния съд може да се обжалва пред окръжния съд. Обжалването не спира изпълнението. Решението на окръжния съд е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

(8) Решението за прекратяване на настаняването се изпълнява по административен ред.

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) Социалните услуги се предоставят срещу заплащане на такси от лицата, които ги ползват, или по договаряне. Социалните услуги за деца са безплатни, когато са делегирани от държавата дейности, освен в случаите, когато заплащане е предвидено в закон.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) Таксите за социални услуги, финансирани от държавния бюджет, се определят с тарифа, утвърдена от Министерския съвет.

(3) Таксите за социални услуги, финансирани от общинския бюджет, се заплащат по Закона за местните данъци и такси.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., доп., бр. 8 от 2016 г.) Заплащането на социални услуги, предоставени от лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4, се извършва по договаряне в случаите, когато не са делегирани от държавата дейности.

(5) (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) Таксите по ал. 2 се събират от кмета на общината или определени от него длъжностни лица от общинската администрация и се внасят по банкова бюджетна сметка на Министерството на труда и социалната политика до 25-о число на месеца, следващ месеца, за който се дължат.

(6) (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) Кметът на общината поддържа актуален регистър, който включва:

1. брой и видове социални услуги на територията на общината, които се финансират от държавния бюджет;
2. капацитет и реален брой на лицата, които ползват социални услуги, финансирани от държавния бюджет, по отделни услуги;
3. лицата, които дължат такси за социални услуги, финансирани от държавния бюджет;
4. размер на таксите, дължими от лицата, ползващи социални услуги, финансирани от държавния бюджет;
5. общ размер на дължимите такси;
6. размер на събраните такси за социални услуги, финансирани от държавния бюджет;
7. размер на несъбраните такси и лицата, които ги дължат.

(7) (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) Кметът на общината изпраща по електронен път ежемесечно на изпълнителния директор на фонд "Социална закрила" информацията по ал. 6.

(8) (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) При неплащане за повече от три месеца на такса за ползване на социална услуга – делегирана от държавата дейност, от лице, което отговаря на условията за заплащане на такса съгласно тарифата по ал. 2, предоставянето на услугата на лицето се прекратява, освен ако в срок до един месец заплати дължимите такси.

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г.) Социални услуги се извършват от:

1. държавата;
2. общините;
3. български физически лица, регистрирани по Търговския закон, и юридически лица;
4. (изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) физически лица, извършващи търговска дейност, и юридически лица, възникнали съгласно законодателството на друга държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава от Европейското икономическо пространство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., доп., бр. 8 от 2016 г.) Лицата по ал. 1, т. 3 и 4 могат да предоставят социални услуги на територията на Република България само след вписване в регистър към Агенцията за социално подпомагане.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г. относно думите "Лицата по ал. 1, т. 3 и 4", изм., бр. 8 от 2016 г.) Лицата по ал. 1, т. 3 и 4 могат да предоставят социални услуги за деца до 18 години на територията на Република България след издаване на лиценз от председателя на Държавната агенция за закрила на детето и вписване в регистъра по ал. 2.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) Лицензът по ал. 3 се предоставя в тридневен срок от издаването му по служебен път от Държавната агенция за закрила на детето на Агенцията за социално подпомагане за вписване в регистъра по ал. 2 за срока, определен в лиценза.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 18 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., отм., бр. 15 от 2010 г., нова, бр. 8 от 2016 г.) Лица, които предоставят социални услуги, без да отговарят на изискванията по

ал. 1 – 3, нямат право на регистрация и лицензиране за срок три години, считано от датата на установяване на нарушението.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г., отм., бр. 15 от 2010 г., нова, бр. 8 от 2016 г.) Лица, чиято регистрация е заличена по реда на чл. 18д, нямат право на регистрация и лицензиране за срок:

1. една година, считано от датата на заличаване на вписването на основание чл. 18д, ал. 1, т. 3, 5, 6, 8 и 9;

2. три години, считано от датата на заличаване на вписването на основание чл. 18д, ал. 1, т. 3, 6 и 8, когато нарушението е довело до опасност за живота и здравето на лица, ползващи социални услуги, или представлява престъпление.

(7) (Отм. - ДВ, бр. 15 от 2010 г.).

(8) (Отм. - ДВ, бр. 15 от 2010 г.).

Чл. 18а. (Нов - ДВ, бр. 15 от 2010 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) Кметът на общината управлява социалните услуги на територията на съответната община, които са делегирани от държавата дейности и местни дейности, отговаря за спазването на критериите и стандартите за предоставяне на социални услуги и е работодател на ръководителите на тези услуги с изключение на случаите на възлагане на управлението по ал. 3.

(2) Работодател на персонала в социална услуга, която е делегирана от държавата дейност и местна дейност, е нейният ръководител.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) Кметът на общината може да възложи управлението на социалните услуги, които са открити като делегирани от държавата дейности и местни дейности, на лицата по чл. 18, ал. 2 и 3 само чрез конкурс или по договаряне при единствен кандидат.

(4) Социални услуги могат да се предоставят при съвместно участие въз основа на договор между държавата, общините и лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 51 от 2011 г.) Лицата по чл. 18, ал. 2 и 3 могат да кандидатстват за средства от фонд "Социална закрила" след защита на проект.

(6) Всички дейности в областта на социалните услуги се предоставят при спазване на критерии и стандарти, определени с правилника за прилагане на закона и с наредба за критериите и стандартите за социални услуги за деца, приета от Министерския съвет.

(7) (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) При възлагане на управлението на социални услуги по ал. 3 кметът на общината е длъжен да предостави на доставчика целия размер на финансовите средства, съставляващи финансовия стандарт за съответните делегирани от държавата дейности, в рамките на сроковете, в които се осъществява предоставянето на субсидиите от държавния бюджет.

(8) (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) Кметът на общината осъществява контрол за целесъобразното разходване на предоставените средства по ал. 7, като в случай на констатирано нарушение прекратява възлагането по ал. 3.

(9) (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) Преди изтичането на срока, за който е възложено управлението на социална услуга по ал. 3, кметът на общината провежда нов конкурс или

организира предоставянето на услугата от общината, като не допуска прекъсване в предоставянето на услугата.

(10) (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) При откриване на социална услуга, делегирана от държавата дейност, кметът на общината осигурява предоставянето ѝ от датата на откриването.

(11) (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) Кметът на общината може при обявяване на конкурс за възлагане на социални услуги по ал. 3, които са делегирани от държавата дейности и местни дейности, да включи в конкурса и изискване доставчикът да осигури необходимата материална база за предоставяне на услугата, предмет на възлагане.

Чл. 186. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2018 г.) За вписване в регистъра по чл. 18, ал. 2 лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 подават до изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане заявление и описание на социалната услуга по утвърдени от него образци и посочват единен идентификационен код или код по БУЛСТАТ. Агенцията за социално подпомагане извършва служебна проверка в електронната база данни на търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, и на регистър БУЛСТАТ.

(2) Лицата по чл. 18, ал. 1, т. 4 прилагат към заявлението по ал. 1 официален превод на документите, удостоверяващи регистрацията по националното им законодателство.

(3) Лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4, които имат лиценз по чл. 18, ал. 3, се вписват в регистъра по чл. 18, ал. 2 служебно в 5-дневен срок след предоставяне от Държавната агенция за закрила на детето на издадения лиценз.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2018 г.) При подаване на заявление за регистрация на нова социална услуга регистрираните доставчици на социални услуги посочват единен идентификационен код или код по БУЛСТАТ.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 85 от 2017 г.) Документите по ал. 1, 2 и 4 се подават лично или от упълномощено лице с нотариално заверено пълномощно, по пощата с обратна разписка или по реда на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

(6) В регистъра се вписват следните обстоятелства:

1. данни за лицето – име, седалище, вид на лицето;
2. (изм. – ДВ, бр. 17 от 2018 г.) единен идентификационен код или код по БУЛСТАТ;
3. (изм. – ДВ, бр. 17 от 2018 г.) данни за представителството на лицето – име, ЕГН, постоянен и/или настоящ адрес;

4. видове социални услуги, които ще се предоставят, и номер на лиценза, когато се предоставят услуги за деца;

5. данни за извършени нарушения при предоставяне на социални услуги;

6. дата на заличаване на регистрацията и основанието за това;

7. промени в обстоятелствата по т. 1 – 4;

8. забележки по вписаните обстоятелства.

(7) Доставчиците на социални услуги по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 уведомяват писмено изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане за всички промени в обстоятелствата по ал. 6, т. 1 – 4 в 14-дневен срок от настъпването им, като прилагат и

съответните документи, които ги доказват.

Чл. 18в. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) (1) Изпълнителният директор на Агенцията за социално подпомагане или оправомощено от него длъжностно лице в 7-дневен срок от датата на подаване на заявлението по чл. 18б, ал. 1 издава заповед за вписване в регистъра или издава мотивиран отказ за вписване в регистъра, за който уведомява лицето.

(2) При констатиране на пропуски и/или нередовности в представените документи на лицето се дава 14-дневен срок за отстраняването им, като срокът за произнасяне по ал. 1 започва да тече от отстраняване на нередовностите и/или предоставянето на допълнителна информация.

(3) Отказът по ал. 1 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(4) Въз основа на заповедта за вписване в регистъра по ал. 1 за всяка социална услуга се издава удостоверение по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане.

(5) Агенцията за социално подпомагане изпраща по служебен път на Държавната агенция за закрила на детето издадените, подновените и/или преиздадените удостоверения на лицензирани доставчици на социални услуги за деца в тридневен срок от издаването им.

(6) Връчването на удостоверението по ал. 5 се извършва едновременно с връчването на лиценза, издаден от Държавната агенция за закрила на детето, по реда на Закона за закрила на детето.

(7) Удостоверенията по ал. 4 се получават в Агенцията за социално подпомагане в срок до един месец от датата на издаването им лично от лице, което представлява лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 или от упълномощено от него лице с нотариално заверено пълномощно, а в случай на изрично волеизявление се изпращат на посочения в заявлението адрес за кореспонденция и/или на адреса, на който е регистриран заявителят, с писмо с обратна разписка.

(8) В случаите, когато удостоверенията по ал. 4 не бъдат получени по реда на ал. 7, те се изпращат на заявителя с обратна разписка на посочения от него в заявлението адрес за кореспонденция или на адреса, на който е регистриран.

(9) (Отм. – ДВ, бр. 17 от 2018 г.).

(10) При промени в обстоятелствата по чл. 18б, ал. 6, т. 1 изпълнителният директор на Агенцията за социално подпомагане или оправомощено от него длъжностно лице издава заповед за отрязването им в регистъра и преиздаване на издадените удостоверения по ал. 4 в 5-дневен срок от уведомяването по чл. 18б, ал. 7.

(11) В случай че удостоверението бъде изгубено или унищожено, изпълнителният директор на Агенцията за социално подпомагане или оправомощено от него длъжностно лице по писмена молба на лицето по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 издава дубликат на удостоверението въз основа на заповедта по ал. 1.

Чл. 18г. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) (1) Всяка година до 31 март регистрираните доставчици на социални услуги представят в Агенцията за социално подпомагане отчет за дейностите по предоставяне на социални услуги за предходната календарна година в

електронен формат по утвърден от изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане образец.

(2) Отчетите, подавани до Държавната агенция за закрила на детето от лицензираните доставчици на социални услуги за деца, се предоставят по служебен път в електронен формат на Агенцията за социално подпомагане в срок до 30 април всяка година.

Чл. 18д. (Нов – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) (1) Регистрацията се заличава:

1. по искане на регистрираното лице;
2. (изм. – ДВ, бр. 17 от 2018 г.) при прекратяване на юридическото лице и при заличаване от търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел;
3. при неспазване на стандартите и критериите за предоставяне на социални услуги, определени съгласно чл. 18а, ал. 6 – по предложение на компетентния орган след извършена от него проверка;
4. при неосъществяване на дейност по предоставяне на социални услуги от регистрираното лице в продължение на една година считано от датата на регистрацията или от датата на получаването на последния отчет по чл. 18г, ал. 1;
5. при неспазване на изискването по чл. 18г, ал. 1 в продължение на една година;
6. при отнемане, прекратяване или заличаване на лиценза за предоставяне на социални услуги за деца;
7. в случай че удостоверението по чл. 18в не е получено в тримесечен срок от издаването му;
8. при прекратено възлагане на управление на социална услуга съгласно чл. 18а, ал. 8;
9. при непредставяне на информация в 14-дневен срок от настъпването на промени в обстоятелствата, удостоверени с документите към заявлението за вписване в регистъра, когато тези промени са довели до отпадане на основанията за регистрация.

(2) Зачичаването на регистрацията се извършва със заповед на изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане или на оправомощено от него длъжностно лице.

(3) В 7-дневен срок от издаването на заповедта по ал. 2 заинтересованото лице се уведомява с писмо с обратна разписка.

(4) Заповедта по ал. 2 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(5) Обжалването на заповедта по ал. 2 не спира изпълнението ѝ.

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 15 от 2010 г.) (1) Областните управители организират разработването и утвърждават стратегии за развитие на социалните услуги на областно ниво съгласувано със съответните регионални дирекции за социално подпомагане.

(2) Общинските съвети приемат стратегии и годишни планове за развитие на социалните услуги на общинско ниво съгласувано със съответните дирекции "Социално подпомагане".

(3) Годишните планове по ал. 2 се приемат ежегодно и съдържат дейностите, които ще бъдат изпълнявани през следващата календарна година.

(4) Условието и редът за планиране, разкриване, предоставяне и закриване на социални услуги се определят с правилника за прилагане на закона.

Глава пета

СОЦИАЛНИ РАБОТНИЦИ

(Отм. - ДВ, бр. 15 от 2010 г.)

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., отм., бр. 15 от 2010 г.).

Глава шеста

(Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.)

ОРГАНИЗАЦИИ С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

Чл. 21 - 23. (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.).

Глава седма

ФИНАНСИРАНЕ

Чл. 24. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) (1) Финансирането на социалното подпомагане се осъществява със средства от:

1. (изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) държавния бюджет;
2. общинските бюджети;
3. национални и международни програми;
4. дарения от местни и чуждестранни физически и юридически лица;
5. (изм. - ДВ, бр. 51 от 2011 г.) средства от фонд "Социална закрила";
6. други източници.

(2) Агенцията за социално подпомагане е администратор на следните собствени приходи:

1. приходи от глоби за нарушения по този закон;
2. постъпления от рекламно-информационна и издателска дейност;
3. дарения и завещания от местни и чуждестранни физически или юридически лица;
4. приходи от други източници.

Чл. 24а. (Нов - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) Лицата по чл. 18, ал. 2 и 3 могат да кандидатстват за получаване на финансови средства за извършване на социални услуги от държавния бюджет и от общинските бюджети при спазване на утвърдените критерии и стандарти, определени с правилника за прилагане на закона и наредба за критериите и стандартите за социални услуги за деца.

Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 51 от 2011 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) За финансиране на дейности и мероприятия, свързани с провежданите политики в областта на социалното подпомагане, се създава фонд

"Социална закрила", наричан по-нататък "фонда" към министъра на труда и социалната политика.

(2) Фонд "Социална закрила" е юридическо лице със седалище София.

Чл. 26. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 51 от 2011 г.) Средствата по фонд "Социална закрила" се набират от:

1. (изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) целева субсидия от държавния бюджет в размер, определян ежегодно със закона за държавния бюджет на Република България;

2. дарения и завещания от местни и чуждестранни физически или юридически лица;

3. (изм. - ДВ, бр. 15 от 2010 г., бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) такси, заплащани от лицата, ползващи социални услуги, финансирани от държавния бюджет;

4. (изм. - ДВ, бр. 51 от 2011 г.) приходи от организирани извънредни и специализирани тиражи на Българския спортен тотализатор;

5. възстановени неправомерно и недобросъвестно получени средства по фонда и лихвите по тях;

6. (изм. - ДВ, бр. 18 от 2006 г.) такси от издадени лицензи;

7. приходи от други източници.

Чл. 27. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) (1) (Предишен текст на чл. 27, изм. - ДВ, бр. 51 от 2011 г.) Средствата по фонд "Социална закрила" се разходват за:

1. социални помощи;

2. целеви социални програми и проекти в областта на социалното включване;

3. (нова – ДВ, бр. 91 от 2018 г., в сила от 2.05.2019 г.) проекти в подкрепа за осъществяването на социалната дейност и/или за постигане на социалните цели на социални предприятия, вписани в регистъра на социалните предприятия;

4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 91 от 2018 г., в сила от 2.05.2019 г.) социални услуги, извършвани от общините, както и от лица, вписани в регистъра по чл. 18, ал. 2;

5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 91 от 2018 г., в сила от 2.05.2019 г.) изследвания и разработване на нормативна база в сферата на социалното подпомагане - не повече от 2 на сто от годишния обем на фонда;

6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 91 от 2018 г., в сила от 2.05.2019 г.) придобиване на дълготрайни активи и текущо поддържане на материалната база;

7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 91 от 2018 г., в сила от 2.05.2019 г.) изграждане на нова, реконструкция и модернизация на съществуващата материална база за предоставяне на социални услуги;

8. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 91 от 2018 г., в сила от 2.05.2019 г.) издръжка на дейността на фонда - не повече от 5 на сто от набраните средства.

(2) (Нова - ДВ, бр. 51 от 2011 г.) В случаите по ал. 1, т. 1 средства се отпускат само след изчерпване на всички други нормативноопределени възможности.

(3) (Нова - ДВ, бр. 51 от 2011 г., изм., бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г., бр. 91 от 2018 г., в сила от 2.05.2019 г.) В случаите по ал. 1, т. 2, 3 и 4 средства се отпускат само когато дейностите не са финансирани от държавния бюджет, от програми и проекти,

финансирани със средства от европейски и други международни фондове или други финансови механизми.

(4) (Нова - ДВ, бр. 51 от 2011 г.) Средствата по ал. 1 се разходват при условия и по ред, определени с методика за разпределение на средствата, приета от управителния съвет на фонд "Социална закрила" и утвърдена от министъра на труда и социалната политика.

Чл. 28. (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2010 г., бр. 51 от 2011 г.) (1) Органи на управление на фонда са управителният съвет и изпълнителният директор.

(2) Управителният съвет на фонда се състои от петима членове, в т. ч. председател.

(3) Министърът на труда и социалната политика определя членовете на управителния съвет и неговия председател.

(4) Мандатът на членовете на управителния съвет е 5 години.

(5) Членове на управителния съвет се освобождават предсрочно:

1. по тяхна писмена молба, отправена до министъра на труда и социалната политика;

2. при влязла в сила присъда за извършено умишлено престъпление от общ характер;

3. когато са били членове на управителни или контролни органи на юридически лица, които са обявени в несъстоятелност, ако са останали неудовлетворени кредитори;

4. при трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си повече от 6 месеца;

5. когато са причинили виновно имуществени вреди на фонда;

6. (изм. – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) при влизане в сила на акт, с който е установен конфликт на интереси по Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество;

7. при смърт.

(6) При предсрочно освобождаване на член на управителния съвет в едномесечен срок от настъпване на събитието министърът на труда и социалната политика назначава на негово място нов член за срок до края на мандата на освободения член.

Чл. 29. (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г., изм. и доп., бр. 15 от 2010 г., изм., бр. 51 от 2011 г.) (1) Управителният съвет:

1. взема решения за набиране и разходване на средствата на фонда;

2. приема проекта на годишен бюджет на фонда и го предлага на министъра на труда и социалната политика;

3. определя условията и реда за разпределяне на средствата и за финансиране дейностите на фонда;

4. приема годишния отчет за дейността на фонда и го изпраща на министъра на труда и социалната политика;

5. съставя годишния финансов отчет съгласно изискванията на Закона за счетоводството;

6. създава и закрива постоянни и временни комисии, съвети и други към фонда;

7. предлага за утвърждаване от министъра на труда и социалната политика структурата и щата на фонда;

8. контролира изпълнението на проектите, финансирани със средства на фонда.

(2) Заседанията на управителния съвет се свикват от неговия председател или по инициатива на една трета от неговите членове. Управителният съвет заседава в присъствието на две трети от състава си. Решенията се вземат с мнозинство от повече от половината от общия брой на неговите членове.

(3) Освен ако в закон е предвидено друго, членовете на управителния съвет получават възнаграждение, което се определя със заповед на министъра на труда и социалната политика.

(4) Членовете на управителния съвет отговарят солидарно за имуществените вреди, които са причинили виновно на фонда.

(5) Управителният съвет приема правилник за организацията и дейността на фонд "Социална закрила", който се утвърждава от министъра на труда и социалната политика.

Чл. 29а. (Нов - ДВ, бр. 51 от 2011 г.) (1) Изпълнителният директор на фонда се назначава по трудово правоотношение от министъра на труда и социалната политика.

(2) Изпълнителният директор:

1. представлява фонда лично или чрез изрично упълномощено от него длъжностно лице;

2. организира дейността на фонда, осъществява оперативното му ръководство и управлява имуществото съгласно дадените му от управителния съвет правомощия;

3. организира провеждането на заседанията на управителния съвет;

4. осигурява изпълнението на решенията на управителния съвет;

5. изготвя проекта на годишен план за работата на фонда и го представя за одобряване от управителния съвет;

6. изготвя и внася за разглеждане от управителния съвет годишния бюджет на фонда;

7. разработва и предлага за одобряване от управителния съвет структурата и щата на фонда;

8. изготвя и внася за разглеждане от управителния съвет годишен отчет за дейността на фонда;

9. сключва и прекратява трудовите договори със служителите на фонда, както и граждански договори;

10. (нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) обобщава и анализира предоставената по реда на чл. 17, ал. 7 информация и уведомява Министерството на финансите в случай на неизпълнение на задължението по чл. 17, ал. 5.

Чл. 30. (Отм. - ДВ, бр. 51 от 2011 г.).

Глава осма

КОНТРОЛ И АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

Чл. 31. (1) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Министърът на труда и социалната политика упражнява цялостен контрол по спазването на този закон и на другите

нормативни актове в областта на социалното подпомагане.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Специализираният контрол по законосъобразното прилагане на нормативните актове в областта на социалното подпомагане в териториалните поделения на Агенцията за социално подпомагане и в специализираните институции за социални услуги и социалните услуги, предоставяни в общността, както и по спазването на критериите и стандартите за извършване на социални услуги, се осъществява от инспектората по чл. 5, ал. 4.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Контролът по спазване на стандартите за качество на социалните услуги за деца, определени в наредба за критериите и стандартите за социални услуги за деца, се осъществява от Държавната агенция за закрила на детето.

Чл. 32. (1) При изпълнение на контролните си функции инспекторите имат право:

1. да посещават без ограничение органите за социално подпомагане и местата, където се извършват дейности по социално подпомагане;

2. (нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) да посещават и проверяват доставчиците на социални услуги по чл. 18 и местата, в които се предоставят социални услуги;

3. (предишна т. 2 – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) да изискват обяснения и предоставяне на документи, справки и сведения;

4. (предишна т. 3, доп. – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) да получават пряко от подпомаганите лица и лицата, ползващи социални услуги, необходимата информация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2002 г.) Инспекторите са длъжни да спазват нормативните изисквания за защита на класифицираната информация, станала им известна при или по повод на извършваните проверки, както и да зачитат честта и достойнството на подпомаганите лица.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) При установяване на нарушения от компетентността на други органи инспекторатът незабавно ги уведомява, а в случай на установени закононарушения, които съдържат данни за извършено престъпление, незабавно уведомява органите на прокуратурата.

Чл. 33. Държавните органи и съответните длъжностни лица са задължени да предоставят информация и да оказват съдействие на инспекторите при изпълнение на техните функции.

Чл. 34. (1) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) За предотвратяване или преустановяване нарушенията на законодателството по социалното подпомагане инспекторите налагат следните принудителни административни мерки:

1. (доп. – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) дават задължителни предписания за отстраняване на допуснати нарушения и определя подходящ срок за изпълнението им съобразно тежестта и степента на допуснатото нарушение;

2. (изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) спират изпълнението на неправомерни решения;

3. (изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) вписват данни за извършени нарушения в регистъра по чл. 18, ал. 2 и предлагат заличаване на вписването.

(2) Принудителните административни мерки по ал. 1 могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 35. (1) (Предишен текст на чл. 35 - ДВ, бр. 15 от 2010 г.) В общините се създават обществени съвети с решение на общинския съвет, които оказват съдействие и помощ при извършване на дейностите по социално подпомагане и упражняват обществен контрол върху тяхното осъществяване.

(2) (Нова - ДВ, бр. 15 от 2010 г.) Обществените съвети съдействат и подпомагат общинските съвети и кметовете на общините при анализиране на потребностите от социални услуги и участват в разработването на стратегиите и годишните планове по чл. 19, ал. 2.

Чл. 36. (1) Длъжностно лице, което виновно нарушава законодателството по социално подпомагане, носи административнонаказателна отговорност, независимо от дисциплинарната и имуществената отговорност за същото деяние.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 18 от 2006 г.) Наказанието по ал. 1 е глоба в размер 600 лв., а за повторно нарушение - 1200 лв.

(3) Наказанието по ал. 2 се налага и на лица, които не изпълняват задължителните предписания по чл. 34, ал. 1, т. 1.

(4) (Нова - ДВ, бр. 8 от 2016 г.) На лице, което предоставя социални услуги, без да е вписано в регистъра по чл. 18, ал. 2, се налага глоба или имуществена санкция от 2500 до 10 000 лв.

Чл. 37. (1) Нарушението се установява с акт, съставен от инспектор.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) Наказателното постановление се издава от изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане или от упълномощено от него длъжностно лице.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.).

Чл. 38. (Отм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г.).

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Основни жизнени потребности" са достатъчно храна, облекло и жилище, съобразно социално-икономическото развитие на страната.

2. "Съжителстващи лица" са съвместно живеещите в едно жилище със или без родствена връзка, регистрирани на един адрес.

3. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., бр. 8 от 2016 г.) "Социално включване" е създаването на условия и възможности в най-висока степен за участие на лицата в обществения живот.

4. (Изм. - ДВ, бр. 120 от 2002 г., доп., бр. 41 от 2009 г., в сила от 1.07.2009 г., изм., бр. 15 от 2010 г.) "Лица с трайни увреждания" са лица с установена степен на трайно намалена работоспособност или определени вид и степен на увреждане 50 и над 50 на сто.

5. (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г.) "Специализирани институции" са домове пансионен

тип, в които хората са отделени от своята домашна среда.

6. (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 8 от 2016 г.) "Социални услуги в общността от резидентен тип" са услуги, които предоставят възможност за живот в среда, близка до семейната.

7. (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 15 от 2010 г.) "Социални услуги в общността" са услуги, предоставени в семейна среда или в близка до семейната среда.

8. (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г., отм., бр. 15 от 2010 г.).

9. (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., предишна т. 8, бр. 14 от 2009 г., изм., бр. 8 от 2016 г.) "Социална работа" е професионална дейност за подобряване взаимната адаптация на лицата, семействата, групите и средата, в която те живеят. Тя е комплекс от подпомагащи дейности, насочени към постигане на по-добро качество на живот, достойнство и отговорност у хората на основата на индивидуалните им способности, междуличностните отношения и ресурсите на общността.

10. (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., предишна т. 9, бр. 14 от 2009 г., доп., бр. 15 от 2010 г.) "Гарантиран минимален доход" е нормативно определен размер средства, който се използва като база за определяне на социалната помощ, с цел осигуряване на минимален доход за задоволяване на основни жизнени потребности на лицата, съобразно тяхната възраст, семейно положение, здравословно и имуществено състояние, трудова и учебна заетост.

11. (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., предишна т. 10, бр. 14 от 2009 г., изм., бр. 15 от 2010 г., бр. 8 от 2016 г.) "Социална анкета" е дейност по установяване наличието на условията за упражняване на правото на социални помощи, извършена от социални работници в Дирекция "Социално подпомагане", която се изразява в проверки в дома на лицето и/или семейството, в проучване на документация и събиране на информация.

12. (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) "Индивидуална оценка на потребностите от подкрепа" е дейност по установяване на индивидуализираната нужда от ползване на специализирана подкрепа, която допълва възможностите на лицето и дава насока на доставчика на социални услуги за конкретни дейности за подкрепа, които да бъдат предоставяни в рамките на социалната услуга, съобразно отчетените проблемни области или увреждания.

13. (Нова – ДВ, бр. 8 от 2016 г.) "Индивидуален план за подкрепа" е план, разработен въз основа на индивидуална оценка на потребностите, който включва необходимите мерки, дейности и социални услуги за подкрепа на социалното включване на лицето.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Този закон отменя Указа за общественото подпомагане (обн., Изв., бр. 77 от 1951 г.; изм. и доп., бр. 69 от 1956 г., бр. 65 от 1957 г.; ДВ, бр. 51 от 1984 г.).

§ 3. Министерският съвет издава правилник за прилагането на закона.

§ 4. Изпълнението на закона се възлага на министъра на труда и социалната политика.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за деноминация на лева

(ДВ, бр. 20 от 1999 г., доп., бр. 65 от 1999 г.,

в сила от 5.07.1999 г.)

.....

§ 4. (1) (Доп. - ДВ, бр. 65 от 1999 г.) С влизането в сила на закона всички числа в стари левове, посочени в законите, влезли в сила преди 5 юли 1999 г., се заменят с намалени 1000 пъти числа в нови левове. Замяната на всички числа в стари левове с намалени 1000 пъти числа в нови левове се прилага и за всички закони, приети преди 5 юли 1999 г., които са влезли или ще влязат в сила след 5 юли 1999 г.

(2) Органите, приели или издали подзаконовни нормативни актове, влезли в сила преди 5 юли 1999 г. и в които има числа в левове, да направят произтичащите от този закон изменения в тях така, че измененията да се прилагат от датата на влизането в сила на закона.

.....

§ 7. Законът влиза в сила от 5 юли 1999 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение

на Закона за социално подпомагане

(ДВ, бр. 120 от 2002 г., в сила от 1.01.2003 г.)

§ 32. Създадената с този закон Агенция за социално подпомагане е правоприемник на Националната служба за социално подпомагане и на общинските служби за социално подпомагане и поема активите и пасивите им.

§ 33. Трудовите правоотношения със служителите от Националната служба за социално подпомагане, от общинските служби за социално подпомагане и от заведенията за социални услуги се уреждат при условията и по реда на чл. 123 от Кодекса на труда.

§ 34. Имуществото, ползвано от общинската служба за социално подпомагане към датата на влизане в сила на закона, се предоставя за безвъзмездно ползване на Агенцията за социално подпомагане за нуждите на дирекции "Социално подпомагане".

§ 35. Областните управители и кметовете на общините създават условия и съдействат на Агенцията за социално подпомагане, като ѝ предоставят за ползване сгради, помещения и други материални условия, необходими за осъществяването на дейността ѝ.

§ 36. Териториалните поделения на Агенцията за социално подпомагане, които са настанени в сгради - собственост на държавата или на общините, не заплащат наем.

§ 37. Съществуващите заведения за социални услуги, които са на общинска и/или държавна бюджетна издръжка към момента на влизане в сила на закона, преминават в управление на кмета на съответната община, който е и работодател на персонала в тях.

§ 38. Лицата, лицензирани за извършване на социални услуги, са длъжни да се впишат в регистъра по чл. 18, ал. 2 в тримесечен срок от влизането в сила на закона.

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на
Закона за социално подпомагане
(ДВ, бр. 18 от 2006 г.)

.....
§ 12. Разпоредбите на § 2, § 6, § 7, т. 1, 2, т. 3 относно думите "Лицата по ал. 1, т. 3 и 4", и т. 4, и § 11 се прилагат от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

§ 13. Параграф 3 влиза в сила от 1 юли 2006 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Административнопроцесуалния кодекс
(ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г.)

.....
§ 118. В Закона за социално подпомагане (обн., ДВ, бр. 56 от 1998 г.; изм., бр. 45 и 120 от 2002 г., бр. 18 от 2006 г.) навсякъде думите "Закона за административното производство" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за здравето
(обн., ДВ, бр. 41 от 2009 г., в сила от 2.06.2009 г.)

.....
§ 96. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

.....
2. параграфи 26, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 65, 66, 69, 70, 73, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 88, 89 и 90, които влизат в сила от 1 юли 2009 г.;

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на
Закона за социално подпомагане
(ДВ, бр. 15 от 2010 г.)

.....
§ 21. Издадените удостоверения на основание чл. 20, ал. 1 от правилника за прилагане на закона на многодетни майки се преиздават в срок до една година от влизането в сила на този закон.

§ 22. Министерският съвет в срок един месец от влизането в сила на този закон приема необходимите изменения и допълнения в правилника за прилагане на закона и в Правилника за прилагане на Закона за семейни помощи за деца (обн., ДВ, бр. 67 от 2002 г.; изм., бр. 93 от 2004 г.; попр., бр. 97 от 2004 г.; изм., бр. 115 от 2004 г., бр. 71 от 2006 г. и бр. 34 от 2009 г.).

§ 23. Параграф 6 влиза в сила от 1 януари 2011 г.
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на
Закона за социално подпомагане
(ДВ, бр. 51 от 2011 г.)

§ 10. (1) Закрива се фонд "Социално подпомагане" - второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика. Наличните средства на закрития фонд "Социално подпомагане" се прехвърлят по бюджета на фонд "Социална закрила".

(2) Фонд "Социална закрила" е правоприменник на активите, пасивите, правата и задълженията на закрития фонд "Социално подпомагане" по баланса и отчета към деня на влизане в сила на този закон.

§ 11. (1) В тримесечен срок от влизането в сила на този закон министърът на труда и социалната политика утвърждава правилника за организацията и дейността на фонд "Социална закрила" и методика за разпределение на средствата по фонда.

(2) В тримесечен срок от влизането в сила на този закон министърът на труда и социалната политика определя членовете на управителния съвет и назначава изпълнителния директор на фонд "Социална закрила".

(3) До определянето на членовете на управителния съвет и назначаването на изпълнителния директор по ал. 2 досегашните членове на управителния съвет на закрития фонд "Социално подпомагане" продължават да осъществяват правомощията си.

(4) До утвърждаването на правилника по ал. 1 се прилага Правилникът за дейността на управителния съвет на фонд "Социално подпомагане" (необнародван), издаден на основание на отменения чл. 30.

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на
Закона за социално подпомагане
(ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.)
.....

§ 8. Всички професионални приемни семейства, които имат сключен трудов договор с директор на дирекция "Социално подпомагане" към датата на влизане в сила на този закон, имат право да поискат промяна на договора с избрания доставчик на социална услуга "приемна грижа". В случай че приемното семейство не желае промяна на трудовия договор, неговото действие се запазва до изтичането на посочения в него срок.

§ 9. Министерският съвет приема необходимите изменения в Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето и в наредбата по чл. 31, ал. 6 от Закона за закрила на детето в срок до три месеца от влизането в сила на този закон.

§ 10. Министерският съвет приема необходимите изменения в Устройствения правилник на Агенцията за социално подпомагане в срок до един месец от влизането в сила на този закон.

§ 11. Министерският съвет приема необходимите изменения в Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане в срок до три месеца от влизането в сила на този закон.

§ 12. Министърът на труда и социалната политика издава наредба за кариерното развитие на социалните работници в срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон.

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на

Закона за социално подпомагане

(ДВ, бр. 8 от 2016 г.)

.....

§ 15. Издадените лицензи по реда на Закона за закрила на детето преди датата на влизането в сила на този закон запазват действието си до изтичането на срока им. Преди изтичането на срока им лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за социално подпомагане подават до председателя на Държавната агенция за закрила на детето заявление по реда на чл. 43в от Закона за закрила на детето за получаване на нов лиценз.